

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).10
УДК: 797.2.077

Ганчар І.Л. доктор педагогічних наук, професор
Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса
Ганчар О.І. кандидат педагогічних наук, доцент
Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса
Шевченко Р.І. кандидат військових наук, доцент
Інститут військово-морських сил Національного університету «Одеська морська академія», м. Одеса
Пенязенко В.О. майстер спорту з плавання,
Директор спортивної школи олімпійського резерву з плавання для дітей та юнацтва «Динамо», м. Одеса
Єгошин Ю.С. майстер спорту міжнародного класу,
тренер-викладач дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву «Динамо» з плавання, м. Одеса
Кузнецов О.О. майстер спорту з плавання, тренер-інструктор з плавання,
Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса
Костюшов О.О. майстер спорту з плавання,
випускник дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву «Динамо» з плавання, м. Одеса

ПАРАМЕТРИ СФОРМОВАНOSTI НАВИЧОК ПЛAVАННЯ У МОЛОДІ РІЗНОГО ВІКУ І СТАТІ СЕРЕД ПЛАВЦІВ-ПРИЗЕРІВ НА XXXI ВСЕСВІТНІЙ УНІВЕРСІАДІ В ЧЕНДУ-2023, КИТАЙ

Метою статі є визначення відмінності показників сформованості рухових навичок плавання серед молоді різного віку і статі на XXXI Всесвітній Універсіаді з плавання у Ченду-2023. Досягнення призерів-фіналістів були узагальнені і проаналізовані серед 100 чоловіків і 99 жінок. Результати дослідження показали, що безумовними лідерами (перша десятка) студентського плавання, стали: Італія-30 медалей (19 чоловіки+11 жінки), Китай-20 (6+14), Японія-17 (11+6), Польща-15 (8+7), ПАР: Південна Африканська Республіка-7 (7 жінки), США-7 (2+5), Бразилія-7 (6+1), Литва-6 (3+3), Угорщина-4 (4 жінки), Португалія-3 (1+2). За результатами отримання призових медалей до другої десятки увійшли: Німеччина-2 (2 чол.), Тайвань-2 (2 чол.), Румунія-2 (2 чол.), Кіпр-2 (2 жін.), Казахстан-1 (чол.), Південна Корея-1 (1 чол.), Франція-1 (1 жін.), Серед чоловіків лідерами змагань були: Італія-19 медалей, Японія-11, Польща-8, Китай-6, Бразилія-6 медалей, а серед жінок: Китай-14 медалей, Італія-11, Польща-7, ПАР-7, Японія-6, США-5 медалей. Було вручено спортсменам: 42 золотих, 44 срібних та 43 бронзових медалей, а всього 127 медалей отримали плавці-призери 17 країн Світу. З'ясована динаміка сформованості навичок плавання залежно від подібного віку, 22,5 роки ($t=0,44$; $p>0,05$) учасників-призерів: загальна достовірна відмінність показників середньої швидкості плавання чоловіків від жінок різними способами плавання складає понад $-0,18$ м/с ($t=2,349$; $p<0,05$).

Ключові слова: престижні змагання, чоловіки-плавці, жінки-плавці, дистанції плавання, стан досягнень, середня швидкість, відмінність показників, оцінка досягнень.

Ganchar I.L., Ganchar O.I., Shevchenko R.I., Peniazhenko V.O., Yegoshin Yu.S., Kuznetsov O.O., Kosrtyuashov O.O.
Parameters of the formation of swimming skills among young people of different ages and genders among prize-winning swimmers at the XXXI World Universiad in Chengdu-2023, China. Relevance and purpose: the International University Sports Federation - FISU, almost always includes swimming in its program for holding the Summer World Universiad's, which has received the title of the World Championship of University Games since 1959. Swimming has already been represented at the 1st Universiad since 1959, and almost 31 competitions have been held to date. The purpose of the gender is to determine the difference in the indicators of the formation of swimming motor skills among young people of different ages and genders at the XXXI World Swimming Universiad in Chengdu-2023. Material: The results of the prize-finalists were summarized and analyzed at the stage of their holding in 2023, after a forced break from 2019 due to the pandemic: among 100 men and 99 women, respectively, who became prize-winners of these prestigious worldwide competitions under the current Universiad program.

Results: As the results of our research showed, the absolute leaders (top ten) of student swimming at the XXXI World Universiad in Chengdu-2023 in China were: Italy-30 medals (19 men+11 women), China-20 (6+14), Japan-17 (11+6), Poland-15 (8+7), South Africa: South Africa-7 (7 women), USA-7 (2+5), Brazil-7 (6+1), Lithuania- 6 (3+3), Hungary-4 (4 women), Portugal-3 (1+2). According to the results of receiving prize medals, the following ten were included in the second ten: Germany-2 (2 people), Taiwan-2 (2 people), Romania-2 (2 people), Cyprus-2 (2 women), Kazakhstan-1 (men), South Korea-1 (1 man), France-1 (1 woman), among men the leaders of the competition were: Italy-19 medals, Japan-11, Poland-8, China-6, Brazil-6 medals, and among women: China-14 medals, Italy-11, Poland-7, South Africa-7, Japan-6, USA-5 medals. So, athletes were awarded: 42 gold, 44 silver and 43 bronze medals, and a total of 127 medals were awarded to swimmers of 17 countries from different continents of the world.

The dynamics of the formation of swimming motor skills according to the possibilities of overcoming distances in different ways, depending on the similar gender difference in age, were clarified (men, $x\pm m=22.59\pm 0.82$; women, $x\pm m=22.54\pm 1.13$; $t=0.44$; $p>0.05$) of the prize-winning participants of the final starts at the 2023 World Swimming Universiad: the total reliable difference in the average speed of men and women at all swimming distances is more than -0.18 m/s (men, $x\pm m=1.84\pm 0.15$; women,

$x \pm m = 1.66 \pm 0.13$; $t = 2.349$; $p < 0.05$).

Key words: prestigious competitions, male swimmers, female swimmers, swimming distances, achievement status, average speed, performance difference, achievement assessment.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Відповідно до даних літератури та досвіду практики, плавання є одним з найбільш популярних і масових спортивних заходів серед студентської молоді. Тому Міжнародна університетська спортивна федерація - FISU, майже завжди включає плавання в програму проведення літніх Всесвітніх Універсіад, яке отримало від 1959 року титул Чемпіонату світу університетських ігор. Отже, об'єктивна інформація про схожість і відмінність сформованості навичок плавання серед представників різної статі, віку і кваліфікації дозволить обґрунтувати, розробити та запровадити об'єктивні критерії їх використання при застосуванні сучасної нормативно-оціночної функції в різних ланках сучасної системи фізичного виховання та спорту, що уведено в освітній простір молоді, що навчається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наявних публікаціях з теорії і методики фізичного виховання та спорту конкретна інформація про стан сучасних параметрів відмінності сформованості навичок плавання серед молоді та дорослих на престижних змаганнях з урахуванням їх статі зустрічається дуже епізодично. Однак, існують деякі сучасні публікації про специфіку навчання плаванню серед жінок та чоловіків, як у дослідженнях вітчизняних авторів [1-8], так і важливі закордонні джерела відомих науковців і визнаних фахівців [9-14]. Плавання вже було представлено на 1-й Універсіаді з 1959 року, а до цих пір їх вже пройшло 31. Програма значно розширилася з 15-16 видів плавання в 1959-1965 роки до 22 видів програми в 1967, 1977 роках та 26 – в 1979 року, 29 – в 1981-1983 роках, 30 – 1985 року, 32 – 1987-1991 роках, 34 – 1993-1999 роках, 40 видів з 2001-2009 років, а з 2011-2023 роках вже 42-43 видів програми [5-8]. Це дозволяє багатьом студентам взяти участь в розширеній кількості стартів плавців на Всесвітніх Універсіадах, які проводяться під прапором FISU (ФІСУ). Слід зазначити однак, що в 1975 і 1989 рр. всесвітні Універсіади були проведені з короткої програми (легка атлетика – 1975 на VIII, а також легка атлетика, баскетбол, фехтування, веслування у 1989 на XV), в результаті чого плавання не проводилося. Слід зазначити, що студентська молодь може бути учасником цих престижних змагань до 28 років свого індивідуального життя за період професійного навчання в умовах того чи іншого закладу вищої освіти.

Формулювання мети роботи (постановка завдань). Метою дослідження є визначення рівня і ступеня сформованості рухових навичок плавання у плавців-призерів на основі моніторингу результатів фінальних запливів на всіх дистанціях спортивного плавання на всесвітній Універсіаді 2023 року (Ченду, Китай). **Завданнями дослідження** стали: а) визначення пріоритетних відмінностей і подібностей в динаміці досягнень у плавців-призерів за практикою участі молоді на стартах всесвітній Універсіади-2023; 2) запровадження найбільш значних результатів дослідження у практику оцінювання рівня сформованості навичок плавання у різних вікових групах.

Виходячи з рішення запропонованих завдань, ми обрали відповідний **об'єкт дослідження**: результати моніторингу прояву показників навчання і удосконалення рухових навичок плавання серед молоді на престижних змаганнях на сучасних етапах їх періодичного застосування. **Предмет дослідження**: особливості подібності та відмінності спостереження рівня сформованості рухових навичок плавання у плавців-призерів різного віку і статі на всіх дистанціях спортивного плавання в програмі Всесвітній Універсіади-2023, Ченду, Китай.

Методи дослідження: теоретичний аналіз літератури та практики (14), що стосуються актуальної проблеми, узагальнення документарних матеріалів (проведено аналіз офіційних протоколів проведення всесвітній Універсіади-2023, які розміщено на веб-сайтах - <http://www.fisu.net>, <http://www.swimrankings.net>, Results and Schedule_ FISU World University Games 2023); моніторинговий констатуючий та порівняльний експеримент (з його допомогою було отримано дані, які дозволили з'ясувати та порівняти узагальнені показники середньої швидкості плавання в досягненнях плавців-призерів серед чоловіків і жінок на всіх відстанях спортивного плавання за програмою змагань), математична статистика (використання стало необхідним та безумовним для визначення середніх показників в досягненнях плавців на різних відстанях та визначення їх можливостей достовірності прояву на рівні значущості, понад - $p < > 0,05$).

Виклад основного матеріалу дослідження. У розгляді результатів дослідження на фінальних стартах проведення XXXI Всесвітній Універсіади у Ченду-2023, Китай, у плавців-призерів були зафіксовано наступні показники досягнень у отриманні золотих, срібних та бронзових медалей. Як показали результати нашого дослідження, безумовними лідерами (перша десятка) студентського плавання на XXI Всесвітній Універсіади в Ченду-2023 у Китаї, стали: Італія-30 медалей (19 чоловіки+11 жінки), Китай-20 (6+14), Японія-17 (11+6), Польща-15 (8+7), ПАР: Південна Африканська Республіка-7 (7 жінки), США-7 (2+5), Бразилія-7 (6+1), Литва-6 (3+3), Угорщина-4 (4 жінки), Португалія-3 (1+2). За результатами отримання призових медалей до другої десятки увійшли: Німеччина-2 (2 чол.), Тайвань-2 (2 чол.), Румунія-2 (2 чол.), Кіпр-2 (2 жін.), Казахстан-1 (чол.), Південна Корея-1 (1 чол.), Франція-1 (1 жін.), Серед чоловіків лідерами змагань були: Італія-19 медалей, Японія-11, Польща-8, Китай-6, Бразилія-6 медалей, а серед жінок: Китай-14 медалей, Італія-11, Польща-7, ПАР-7, Японія-6, США-5 медалей. Так, було вручено спортсменам: 42 золотих, 44 срібних та 43 бронзових медалей, а всього 127 медалей отримали плавці 17 країн з різних континентів Світу (табл. 1).

Таблиця 1.

Результати командних досягнень країн-учасниць з плавання на XXXI Всесвітній Універсіаді в Ченду-2023, Китай

№ рейтинг	Медалі країн учасниць	Золоті		Срібні		Бронзові		Всього		Разом чол./жін. 100/99
		чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	
1.	Італія	6	2	8	2	5	7	19	11	30
2.	Китай	5	13			1	1	6	14	20
3.	Японія	3	1	4	1	4	4	11	6	17
4.	Польща	4	2	3	4	1	1	8	7	15
5.	ПАР				7				7	7
6.	США	1			3	1	2	2	5	7
7.	Бразилія			3		3	1	6	1	7
8.	Литва		3	1		2		3	3	6
9.	Угорщина				3		1		4	4
10.	Португалія	1			2			1	2	3
11.	Німеччина	1				1		2		2
12.	Тайвань			2				2		2
13.	Румунія			1		1		2		2
14.	Кіпр						2		2	2
15.	Казахстан					1		1		1
16.	Південна Корея					1		1		1
17.	Франція						1	-	1	1
Всього отримано медалей		21	21	22	22	21	20	64	63	127
Примітки: в змішаній естафеті 4×100 м вільним стилем (2 чол.+2 жін.), призові медалі зазначено у чоловіків, а в змішаній комбінованій естафеті 4×100 м (2 чол.+2 жін.), медалі зазначено у жінок.										

На сучасному етапі розвитку спортивного плавання більш достовірні дані про значення різних можливостей реалізації потенційних фізичних здібностей у досягненні найкращих результатів представників чоловічої та жіночої статі, певного віку і етапу професійного навчання дуже важливо знати для поліпшення рухових навичок плавання до подолання різних відстаней на яких потрібно застосовувати різні способи плавання. Тому об'єктивна інформація про схожість і відмінність сформованості рухових навичок плавання представників різної статі, віку і кваліфікацій дозволить оптимально обґрунтувати, розробити та запроваджувати об'єктивні критерії спортивного відбору виконавців. Це дозволить з'ясувати їх готовність до надійного виступу на престижних змаганнях на основі прийняття належних нормативно-оціночних функцій в різних частинах застосування навчання та вдосконалення у сучасній системі фізичного виховання та спорту.

Відмінність результатів чоловіків від жінок, найбільш характерно віддзеркалюється за розрахунками значення середньої швидкості плавання. Вони проявляються як за різними засобами плавання так і відповідно до збільшення довжини подоланої відстані. Отже, результати плавців-призерів повинні бути розглянуті у співвідношенні: реакція старту, середньої швидкості плавання на певних відстанях, а також подолання тим або іншим засобом плавання. Ці показники відображають стан досягнення сформованості рухових навичок плавання серед учасників фінальних запливів, що представляють фізичні можливості чоловіків і жінок до подолання певних відстаней різними способами з урахуванням їх віку і статі (табл. 2).

Розгляд фінальних стартів дозволяє об'єктивно дослідити стан сформованості рухових навичок плавання у найсильніших плавців-призерів на різних відстанях, а також визначити особливості тенденцій розвитку динаміки результатів між чоловіками і жінками в різних вікових групах.

Таблиця 2.

Середні показники відмінності результатів сформованості навичок плавання серед призерів фінальних запливів дистанцій плавання на всесвітній Універсіаді Ченду-2023

Результати плавців: хв. сек.			Дистанція, засоби плавання	Вік плавців		
чоловіки	жінки	відмінності		чол.	жін.	± відмінність
22,31	24,83	2,52	50 м вільний стиль	23	24	-1+
49,24	54,18	4,94	100 м с вільний стиль	21	24	-3+
1.47,78	1.58,42	10,64	200 м вільний стиль	21	22	-1+
3.49,13	4.09,45	20,32	400 м вільний стиль	23	21	+2-

7.57,16	8.32,24	35,08	800 м вільний стиль	22	25	-3+
15.15,21	16.21,55	1.06.34	1500 м вільний стиль	21	20	+1-
24,25	28,26	4.01	50 м на спині	23	22	+1-
54,06	1.00,45	6,39	100 м на спині	22	20	+2-
1.58,57	2.09,80	11,23	200 м на спині	19	22	-3+
27,12	31,40	4.28	50 м брас	23	24	-1+
59,55	1.06,90	7,35	100 м брас	24	24	0
2.09,59	2.24,85	15,26	200 м брас	23	22	+1-
23,33	25,62	2.29	50 м батерфляй	23	23	0
51,79	57,51	5,72	100 м батерфляй	23	24	-1+
1.55,83	2.09,29	13,46	200 м батерфляй	22	23	-1+
1.59,89	2.13,48	13,59	200 м комплексне	25	23	+2-
4.16,21	4.43,31	27,10	400 м комплексне	22	21	+1-
3.15,17	3.39,38	24,21	4×100 м вільний стиль	22	21	+1-
7.15,19	8.01,78	46,59	4×200 м вільний стиль	22	22	0
3.33,58	3.54,34	20,76	4×100 м комбінована	23	23	0
3.33.58			4×100 м вільний стиль-змішана			
1.37.18	1.49,46	12.28	4×100 м вільний стиль-змішана	22	23	-1+
3.45.69			4×100 м комбінована, змішана			
1.50.65	1.55.04	4.39	4×100 м комбінована, змішана	24	23	+1-
Відмінність віку плавців-призерів: чол., $x \pm m = 22,59 \pm 0,82$; жін., $x \pm m = 22,54 \pm 1,13$; $t = 0,44$; $p > 0,05$						

Найбільша різниця віку учасників виявилася у чоловіків від жінок у 9 випадках від 1-2 років: 400-1500 м вільним стилем, 50-100 м на спині, 200 м брас, 200-400 м комплексне плавання, естафеті 4×100 м вільним стилем та змішаної комбінованої естафеті 4×100 м. Відмінність віку чоловіків від жінок спостерігалася в 4 випадках: 100 м брас, 50 м батерфляй, та естафеті 4×200 м вільним стилем та комбінованої естафеті 4×100 м. Переважання віку жінок над чоловіками (1-3 роки) відбулося на 9 відстанях плавання: 50-100-200-800 м вільним стилем, 200 м на спині, 50 м брас, 100-200 м батерфляй та змішаної естафеті 4×100 м вільним стилем. Відсутність переваги віку було у 4 випадках: 100 м брас, 50 м батерфляй, естафеті 4×200 м вільним стилем та 4×100 м комбіновано (чол., $x \pm m = 22,59 \pm 0,82$; жін., $x \pm m = 22,54 \pm 1,13$; $t = 0,44$; $p > 0,05$).

Абсолютні значення середньої швидкості плавання показали довгострокові тенденції відмінності результатів чоловіків від жінок і проявили себе відповідно до збільшення довжини подоланої відстані. Тому результати плавців-призерів повинні бути розглянуті в співвідношенні показників середньої швидкості плавання на відстанях, а також тим або іншим способом плавання, згідно програми змагань, що відбулися за тривалий час.

У таблиці 3 показано загальні результати відмінності показників середньої швидкості подолання відстаней різними способами плавання серед чоловіків і жінок плавців-призерів учасників фінальних запливів різними способами плавання на Універсіаді в Ченду-2023. Як свідчать показники таблиці 3, що чоловіки відрізняються більш високим рівнем результатів, ніж жінки, в першу чергу: на дистанціях плавання вільним стилем – 50-100-200 м – 0,20 м/с, а також в плаванні на спині 50-100-200 м та в плаванні брасом 50-100-200 м, далі в плаванні батерфляєм 50-100-200 м та на дистанціях естафетного плавання 4×100 м, 4×200 м, 4×100 м комбінованої – 0,19 м/с, потім на відстанях комплексного плавання – 200-400 м – 0,16 м/с. на дистанціях змішаних естафет 4×100 м вільним стилем та 4×100 м комбінованої – 0,15 м/с, та на дистанціях стаєрського плавання 800-1500 м вільного стилю – 0,12 м/с. Загальна відмінність середній швидкості плавання складає понад – 0,18 м/с (чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$, $p < 0,05$).

Таблиця 3.

Середні показники відмінності результатів формування навичок плавання серед плавців-призерів фінальних запливів дистанцій плавання на всесвітній Універсіаді Ченду-2023

Дистанція, м	Середня швидкість плавання, дистанція: час, м./с, чоловіки - жінки	Відмінність середній швидкості плавання чол./жін., м/с	Відмінність дистанції плавання чол./жін., м./с	Відмінність плавців чол./жін., м./с
50 м в/стиль	50:22,31-50:24,83	2,24-2,01=0,23	0,20	
100 м в/стиль	100:49,24-100:54,18	2.03-1,84=0,19		
200 м в/стиль	200:1.47,78-200:1.58,42	1,85-1,68=0,17		
400 м в/стиль	400:3.49,13-400:4.09,45	1,74-1,60=0,14	0,12	
800 м в/стиль	800:7.57.16-800:8.32.24	1.67-1.56=0.11		
1500 м в/стиль	1500:15.15,21-1500:16.21,55	1,64-1,53=0,11		

50 м на спині	50:24.25-50:28.26	2.06-1.77=0.29	0,21	0,18±0,14 t= 2,349, p<0,05
100 м на спині	100:54,06-100:1.00,45	1,85-1,65=0,20		
200 м на спині	200:1.58,57-200:2.09,80	1,69-1,54=0,15		
50 м брас	50:27.12-50:31.40	1.84-1.59=0.25	0,20	
100 м брас	100:59.55-100:1.06,90	1,68-1,49=0,19		
200 м брас	200:2.09,59-200:2.24,85	1,54-1,38=0,16		
50 м батерфляй	50:23.33-50:25.62	2.14-1.95=0.19	0,19	
100 м батерфляй	100:51,79-100:57,51	1,93-1,73=0,20		
200 м батерфляй	200:1.55,83-200:2.09,29	1,73-1,54=0,19		
200м комплексне	200:1.59.89-200:2.13,48	1,67-1,50=0,17	0,16	
400м комплексне	400:4.16,21-400:4.43,31	1,56-1,41=0,15		
4×100 м в/стиль	400:3.15,17-400:3.39,38	2,04-1,82=0,22	0,19	
4×200 м в/стиль	800:7.15,19-800:8.01,78	1,84-1,66=0,18		
4×100 м комбіновано	400:3.33,58-400:3.54,34	1,87-1,70=0,17		
4×100м в/стиль зміш.	200:1.37.18-200:1.49.46	2.05-1.82=0.23	0.15	
4×100м комб. змішана	200:1.50.65-200:1.55.04	1.80-1.74=0.06		
Відмінність середній швидкості плавання, м/с: чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$; $p < 0,05$				

У подальшому розгляді (таблиця 4) спостерігається поступове зниження показників в подоланні відстаней різними способами плавання, починаючи з дистанцій: 50 м – 0,24 м/с, на 100 м – 0,20 м/с, потім на відстанях естафетного плавання – 0.19 м/с, на 200 м – 0,16 м/с, потім у змішаних естафетах 4×100 м вільним стилем та комбінованої – 0,15 м/с та на відстанях стаєрського плавання 400-800-1500 м вільним стилем та комплексним плаванням – 0,13 м/с. Отже, загальна середня швидкість плавання цих престижних змагань становить понад – 0,18 м/с (чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$, $p < 0,05$).

Таблиця 4.

Середні показники відмінності результатів формування навичок плавання серед призерів на різних відстанях плавання на всесвітній Універсіаді -2023, Ченду, Китай

Дистанція, м	Середня швидкість плавання, дистанція: час, м./с, чоловіки - жінки	Відмінність середній швидкості плавання чол./жін., м/с	Відмінність дистанції плавання чол./жін., м./с	Відмінність плавців чол./жін., м./с
50 м в/стиль	50:22,31-50:24,83	2,24-2,01=0,23	0,24	0,18±0,14 t= 2,349, p<0,05
50 м на спині	50:24.25-50:28.26	2.06-1.77=0.29		
50 м брас	50:27.12-50:31.40	1.84-1.59=0.25		
50 м батерфляй	50:23.33-50:25.62	2.14-1.95=0.19	0,20	
100 м в/стиль	100:49,24-100:54,18	2.03-1,84=0,19		
100 м на спині	100:54,06-100:1.00,45	1,85-1,65=0,20		
100 м брас	100:59.55-100:1.06,90	1,68-1,49=0,19	0,17	
100 м батерфляй	100:51,79-100:57,51	1,93-1,73=0,20		
200 м в/стиль	200:1.47,78-200:1.58,42	1,85-1,68=0,17		
200 м на спині	200:1.58,57-200:2.09,80	1,69-1,54=0,15	0,13	
200 м брас	200:2.09,59-200:2.24,85	1,54-1,38=0,16		
200 м батерфляй	200:1.55,83-200:2.09,29	1,73-1,54=0,19		
200 м комплексне	200:1.59.89-200:2.13,48	1,67-1,50=0,17	0,13	
400 м в/стиль	400:3.49,13-400:4.09,45	1,74-1,60=0,14		
400 м комплексне	400:4.16,21-400:4.43,31	1,56-1,41=0,15		
800 м в/стиль	800:7.57.16-800:8.32.24	1.67-1.56=0.11	0,19	
1500 м в/стиль	1500:15.15,21-1500:16.21,55	1,64-1,53=0,11		
4×100 м в/стиль	400:3.15,17-400:3.39,38	2,04-1,82=0,22		
4×100 м комбіновано	400:3.33,58-400:3.54,34	1,87-1,70=0,17	0.15	
4×200 м в/стиль	800:7.15,19-800:8.01,78	1,84-1,66=0,18		
4×100м в/стиль змішана	200:1.37.18-200:1.49.46	2.05-1.82=0.23		
4×100м комб. змішана	200:1.50.65-200:1.55.04	1.80-1.74=0.06		
Відмінність середній швидкості плавання, м/с: чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$; $p < 0,05$				

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі:

1. Безумовними лідерами (перша десятка) студентського плавання на XXXI Всесвітній Універсіаді в Ченду-2023 у Китаї, стали: Італія-30 медалей (19 чоловіки+11 жінки), Китай-20 (6+14), Японія-17 (11+6), Польща-15 (8+7), ПАР: Південна Африканська Республіка-7 (7 жінки), США-7 (2+5), Бразилія-7 (6+1), Литва-6 (3+3), Угорщина-4 (4 жінки), Португалія-3 (1+2).

За результатами отримання призових медалей до другої десятки увійшли: Німеччина-2 (2 чол.), Тайвань-2 (2 чол.), Румунія-2 (2 чол.), Кіпр-2 (2 жін.), Казахстан-1 (чол.), Південна Корея-1 (1 чол.), Франція-1 (1 жін.), Серед чоловіків лідерами змагань були: Італія-19 медалей, Японія-11, Польща-8, Китай-6, Бразилія-6 медалей, а серед жінок: Китай-14 медалей, Італія-11, Польща-7, ПАР-7, Японія-6, США-5 медалей.

2. З'ясована динаміка надійної сформованості рухових навичок плавання за можливостями подолання дистанції різними способами плавання залежно від гендерної відмінності учасників-призерів фінальних стартів на Всесвітній Універсіаді в Ченду-2023. Вони були майже подібного віку 22,5 роки: (чол., $x \pm m = 22,59 \pm 0,82$; жін., $x \pm m = 22,54 \pm 1,13$; $t = 0,44$; $p > 0,05$).

3. Показники відмінності середній швидкості плавання мають тенденцію поступового зниження від довжини подоланої дистанції та того чи іншого способу плавання. Так найбільша відмінність зафіксована на дистанціях 50-100-200 м вільним стилем -0,20 м/с та 50-100-200 м на спині, а також в плаванні 50-100-200 м брасом, далей в естафетному плаванні 4×100 м, 4×200 м вільним стилем та комбінованої естафеті 4×100 м та в плаванні 50-100-200 м батерфляєм, відповідно – 0,19 м/с, далі у комплексному плаванні 200-400 м – 0,16 м/с, потім у змішаних естафетах 4×100 м вільним стилем та 4×100 м комбінованої – 0,15 м/с, на відстанях середнього та стаєрського плавання вільним стилем – 0,12 м/с. Отже загальна відмінність показників середній швидкості на всіх відстанях плавання чоловіків від жінок складає понад – 0,18 м/с (чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$; $p < 0,05$);

4. Ретельно досліджено динаміку сформованості рухових навичок плавання за можливостями подолання різних відстаней плавання залежно від незначної гендерної відмінності віку плавців-призерів, майже 22-23 років плавців-призерів фінальних стартів на Всесвітній Універсіаді в Ченду-2023 з плавання: найбільшу відмінність за різними способами плавання зафіксовано на 50 м – 0,24 м/с, далей на 100 м – 0,20 м/с, потім на 200 м – 0,16 м/с, на 400-800-1500 м – 0,13 м/с, а найменша відмінність спостерігається на відстанях 4×100 м естафетного плавання вільним стилем та комбінованої естафеті 4×100 м – 0,15 м/с. Отже, загальна відмінність середньої швидкості плавання складає понад – 0,18 м/с (чол., $x \pm m = 1,84 \pm 0,15$; жін., $x \pm m = 1,66 \pm 0,13$; $t = 2,349$; $p < 0,05$);

5. Отримані дані зроблять помітний науково-методичний внесок у подальше вдосконалення системи програмного забезпечення з фізичного виховання та спорту в чутливому до гендерних питань підході до процесу навчання та вдосконалення молоді у фізичному вихованні та спорті. Це може спонукати до більш кращого рейтингу виступу найсильніших плавців на престижних змаганнях, якими є літні фінальні старты з плавання на всіх Всесвітніх Універсіадах, як на I етапі їх тривалого проведення з 1959-1991 рр., а також на II етапі їх сучасного проведення з 1993-2023 рр.

6. Подальші дослідження у вибраному напрямку повинні зосередитися дослідниками на вивченні характеристики проявів статевої відмінності серед найсильніших плавців на сучасних та наступних чемпіонатах України, Європи та чемпіонатах Світу, що дуже завжди важливо з'ясувати фахівцям і реальним виконавцям напередодні проведення чергових Олімпійських ігор. Тому дослідження актуальних питань які стосуються наявних можливостей молоді різного віку і статі до формування рухових навичок плавання визначатимуть ступінь будь-якого певного належного та надійного рівня домінування у плаванні чоловіків над жінками на прикладі досягнень на Всесвітній Універсіаді в Ченду-2023.

Література

1. Ганчар А.И. Мониторинг состояния результатов командного выступления сильнейших пловцов-студентов на XXVI на Всемирной Универсиаде 2013 г. в Казани (Россия). Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. Вип. 112. Т.4. ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка., 2013. С. 81-86.
2. Ганчар А.И. Рейтинг достижений командного выступления сильнейших пловцов-студентов на всемирных Универсиадах с 1959-1991 гг. (I этап). Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 1 (42). С. 21-29.
3. Ганчар А.И. Рейтинги командных достижений пловцов-студентов на всемирных Универсиадах с 1993-2013 гг. (II этап). Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Випуск 9(50). С. 48-55.
4. Ганчар А.И. Обобщенный рейтинг достижений команд пловцов на всемирных Универсиадах с 1959 по 2013 гг. (I-II этапы). Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 10 (51). С. 23-31.
5. Ганчар А.И. Состояние гендерных отличий результатов выступления сильнейших пловцов на всемирной Универсиаде в Кванджу-2015. Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. Вип. 129. Т. IV. ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка., 2015. С. 43-47.
6. Ганчар А.И., Ганчар И.Л. Состояние гендерных отличий результатов формирования навыков плавания среди сильнейших команд-пловцов на XXIX Всемирной Универсиаде в Тайбэе-2017. Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. Випуск 147. Том 2. Чернігів, 2017. С. 174-179.
7. Ганчар А., Ганчар И. Мониторинг оценивания показателей формирования навыков плавания в результатах командного выступления сильнейших пловцов-студентов на XXIX Всемирной Универсиаде в Тайбэе-2017. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 10 (92)17. С. 23-28.
8. Ганчар А.И., Чернявский О.А., Мединский С.В., Ганчар И.Л. Оценивание показателей формирования навыков плавания среди сильнейших пловцов-студентов на XXX Всемирной Универсиаде в Неаполе-2019. Наука і освіта: педагогіка: науково-практичний журнал ПНПУ імені К. Д. Ушинського. 2019. № 4 (CLXXXI). С. 40-46.
9. Aleksey Ganchar, Ivan Ganchar, Oleg Chernyavskiy, Konstantin Ciorba, Serhii Medynskiy, Olga Pylypko, Oleksander Arkhipov. Monitoring the formation of swimming skills among men and women in the world Universidad program (at stages I-II from 1959 to 2019) Published online: January 31, 2022. Journal of Physical Education and Sport © (JPES), Vol. 22 (issue 1), Art 16, pp. 130 - 137, January 2022 online ISSN: 2247 - 806X; p-ISSN: 2247 – 8051 (Scopus).
10. Короп Ю. А., Кононенко Ю. А. Женское плавание: Особенности и перспективы. К.: Здоров'я, 1983. 112 с.

11. Платонов В. Н. Олимпийский спорт: информация, статистика. Т. III. К.: Олимпийская литература, 2004. С. 312-351.
12. <http://www.fisu.net>
13. <https://www.swimrankings.net>
14. Results and Schedule_ FISU World University Games 2023.

References

1. Ganchar A.I. (2013). Monitoring of the state of the results of the team performance of the strongest swimmers-students at the XXVI at the World Universiade 2013 in Kazan (Russia). Visnik CNPU imeni T.G. Shevchenko. VIP. 112. T.4. ChNPU imeni T.G. Shevchenko. P. 81-86. [in Ukrainian].
2. Ganchar A.I. (2014). Rating of achievements of the team performance of the strongest student swimmers at the World Universiades from 1959-1991 (Stage I). Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Series No 15. "Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture. Kyiv: NPU imeni M.P. Dragomanova. Release 1 (42). P. 21-29. [in Ukrainian].
3. Ganchar A.I. (2014). Ratings of Team Achievements of Student Swimmers at the World Universiades from 1993-2013 (Stage II). Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Series No 15. "Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture. Kyiv: NPU imeni M. P. Dragomanova. Release 9(50). P. 48-55. [in Ukrainian]
4. Ganchar A.I. (2014). Generalized Rating of Achievements of Swimmer Teams at the World Universiades from 1959 to 2013 (I-II Stages). Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Series No 15. "Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture. Kyiv: NPU imeni M.P. Dragomanova. Release 10 (51). P. 23-31. [in Ukrainian]
5. Ganchar A.I. (2015). The state of gender differences in the results of the performance of the strongest swimmers at the World Universiade in Gwangju-2015. Visnik CNPU imeni T.G. Shevchenko. VIP. 129. T. IV. CHNPU imeni T.G. Shevchenko. P. 43-47. [in Ukrainian]
6. Ganchar A.I., Ganchar I.L. (2017). The state of gender differences in the results of the formation of swimming skills among the strongest swimmer teams at the XXIX World Universiade in Taipei-2017. Release 147. Volume 2. Chernigiv. P. 174-179. [in Ukrainian]
7. Ganchar A., Ganchar I. (2017). Monitoring of Assessment of Indicators of Swimming Skills Formation in the Results of the Team Performance of the Strongest Student Swimmers at the XXIX World Universiade in Taipei-2017. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Series No 15. Kyiv: Vid-vo NPU imeni M.P. Dragomanova, Release 10 (92)17. P. 23-28. [in Ukrainian]
8. Ganchar A.I., Chernyavsky O.A., Medynsky S.V., Ganchar I.L. (2019). Evaluation of indicators for the formation of swimming skills among the strongest student swimmers at the XXX World Universiade in Naples-2019. Science and Science: Pedagogy: Scientific and Practical Journal of the PNPU named after K. D. Ushinsky. № 4 (CLXXXI). P. 40-46. [in Ukrainian]
9. Aleksiy Ganchar, Ivan Ganchar, Oleg Chernyavskiy, Konstantin Ciorba, Serhii Medynskiy, Olga Pylypko, Oleksander Arkhipov. Monitoring the formation of swimming skills among men and women in the world Universiade program (at stages I-II from 1959 to 2019) Published online: January 31, 2022. Journal of Physical Education and Sport © (JPES), Vol. 22 (issue 1), Art 16, pp. 130 - 137, January 2022 online ISSN: 2247 - 806X; p-ISSN: 2247 – 8051 (Scopus).
10. Korop Y. A., Kononenko Y. A. (1983). Women's Swimming: Features and Prospects. Kyiv, Zdorov'ya Publ. 112 p. (in Ukrainian).
11. Platonov V. N. (2004). Olimpiyskiy sport: informatsiya, statistika [Olympic sport: information, statistics]. Vol. III. Kyiv, Olimpiyskaya literatura Publ. P. 312-351. [in Ukrainian]
12. <http://www.fisu.net>
13. <https://www.swimrankings.net>
14. Results and Schedule_ FISU World University Games 2023

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).11
УДК: 796.011.3-055.796.853.25

Голенкова Ю.В.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків
Ісічко Г.Л.
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ДЖИУ-ДЖИТСУ В ОЗДОРОВЧИХ НАПРЯМКАХ ФІТНЕСУ З ЖІНКАМИ ПЕРШОГО ТА ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ

У роботі розглядається вплив оздоровчого напрямку фітнесу з елементами джиу-джитсу на показники фізичної підготовленості та на функціональні показники жінок першого та другого зрілого віку за допомогою розробленого комплексу вправ. Мета дослідження – експериментально довести ефективність використання елементів джиу-джитсу в оздоровчих напрямках фітнесу з елементами бойових мистецтв з жінками першого та другого зрілого віку.

Дослідження проводилось на базі харківського спортивного клубу Foxschool. У дослідженні взяли участь дві групи (контрольна – КГ та експериментальна – ЕГ) по 10 жінок у кожній віком 25-50 років. Тренування проводились три рази на